

KÄSITÖÖ JA KODUNDUSE AINEKAVA 7.-9. klass

1.1 Õppeaine kirjeldus

Käsitöö ja kodundus on õppeaine, mis lõimib teoreetilised teadmised igapäevaelus vajalike praktiliste oskustega. Käsitöö seos tarbekunstiga loob loomingulise eneseteostuse eelduse. Arutletakse kunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja kergetööstuse tähtsuse üle ajaloos ja tänapäeva maailmas. Tutvutakse erinevate materjalide ja nende omadustega ning proovitakse nende kasutamise mitmesuguseid tehnikaid. Õpitakse nägema ja leidma huvitavaid ning uudseid lahendusi esemete ja toodete disainimisel. Oluline osa on säilitada ja arendada rahvuslikke kultuuritraditsioone nii käsitöös kui ka kodunduses. Õpitakse märkama erinevate maade käsitöö- ja toidutraditsioone ning nende seost ajaloo, kliima, usu ja kultuuritavadega. Loomingulistel ja praktilistel tegevustel on ka lõõgastav funktsioon nii õppetöös kui ka tulevases elus. Kodunduse tundides õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid, tasakaalustatud menüü koostamist ja toiduvalmistamist ning arendatakse majandamisoskust; analüüsitakse inimeste tarbijakäitumist, väärtustatakse keskkonnasäästlikku, oma õigusi ning kohustusi teadvat tarbijat, otsitakse seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel. Seega kujundab käsitöö ja kodundus õppeainena õpilases praktilist mõtlemist, loovust, käelise tegevuse arengut ja eneseanalüüsi võimet ning arendab tehnoloogiaalast kirjaoskust. Õppeaine lõimib teadmisi, mis on omandatud teistes õppeainetes.

Käsitöö ja kodundus koosneb neljast valdkonnast: käsitöö; kodundus; tehnoloogiaõpetus (korraldatakse õpperühmade vahetusena); projektitöö. Käsitöö ja kodundus hõlmab õppes ca 65%, millest vähemalt kolmandik on kodundus. Ligikaudu 25% õppemahust jääb projektitööle ja 10% tehnoloogiaõpetusele. Õppeaine osade järjestuse õppeaastas kavandab õpetaja koostöös tehnoloogiaõpetuse õpetajaga. Käsitöötundides õpitakse tundma erinevaid tööliike, millest neli on kohustuslikud – õmblemine, kudumine, heegeldamine ja tikkimine. Kavandamine, töö organiseerimine, rahvakunsti alused ning materjaliõpetus on läbivate teemadena seotud nii kohustuslike tööliikide kui ka valikteemade ja projekti dega. Praktilistes töodes saab üht eset valmistades ühendada mitu tööliiki. II kooliastmes on rõhk eelkõige põhiliste töövõtete ja tehnoloogiate omandamisel ning juhenegi järgi töötamise või abimaterjalide kasutamise oskuse arendamisel. Igal aastal tehakse praktilisi töid, mis võimaldavad õpilastel tehnoloogilisi võtteid loovalt rakendada. Ühiste arutluste käigus õpitakse tööprotsessi analüüsima, erinevaid tehnilisi ja loomingulisi lahendusi nägema ja hindama ning oma tööle hinnangut andma.

1.2 Üldpädevuste kujundamine õppeainetes

Tehnoloogia õppeained toovad üldpädevuste kujundamisse ühiste arutelude ja teoreetiliste teadmiste omandamise kõrval igapäevaeluga sarnanevaid olukordi, ühistööd ning erinevaid projekte.

- **Väärtuspädevus.** Loovust arendavad tegevused ja projektid õpetavad arvestama arvamuste ja idee de paljust. Ühised arutelud ning töö ja selle tulemuse analüüsimine aitavad õpilasel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda tööõõmu ning vastutust alustatu lõpule viia.
- **Õpipädevus.** Õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost erinevate teadmistega ning ko getakse teisteski õppeainetes õpitu vajalikkust praktikas. Töö iseseisev korraldamine alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulem use analüüsiga arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, võimeid hinnata ja arendada ning oma õppim ist juhtida.
- **Suhtlemispädevus.** Ühised ülesanded ja projektid võimaldavad õppida teisi arvestama, vajaduse korral teisi aidata ning kogeda koos töötamise eeliseid. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja tööle.
- **Ettevõtlikkuspädevus.** Tehnoloogia valdkonna ainetes on olulisel kohal avatus loominguliste ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Esemeid valmistades läbitakse toote arendamise tsükkel idee leidmisest kuni valmis esemeni. Aineprojektid võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede eluviimist mitmesuguste ettevõtlusmudelite kaudu. Mudelitena võib mõista üksikisiku (õpilase) teodete disaini, valmistamist ja müüki (paralleel FIEga), meeskonnatööna näiteks ajutise k ohviku rajamist koolis, mingi toote kavandamist ning selle valmistamise organiseerimist klassis.

1.3 Lõiming

1.3.1 Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Tehnoloogia ainevaldkond, sh käsitöö ja kodundus, toetub teistes õppeainetes omandatud teadmiste le, pakkudes võimalusi jõuda praktilistes tegevustes äratundmiseni, et teadmised on omavahel seotud ning rakendatavad praktilises elus. Abstraktsele analüüsile lisanduvad nägemise, kom pimise ja katsetamise võimalused ning silmaga nähtav tulemus. Aineprojektid lubavad siduda aine eri valdkondi, luua ainevaldkonnasiseseid seoseid ning seoseid teiste õppeainetega.

- **Suhtluspädevus** (sh võõrkeeltepädevus). Teavet kogudes areneb õpilase funktsionaalne kirjaoskus ning täieneb tema tehnoloogiasõnavara. Oma tööd esitledes ja valikuid põhjendades saadakse esinemiskogemusi ning areneb väljendusoskus. Tööülesannete ning projektide tarvis ma terjali ja teabe otsimine ning uurimine aitab kaasa võõrkeelte omandamisele.
- **Matemaatikapädevus.** Tehnoloogiaainetes kasutab õpilane oma töös loogilist mõtlemist ning matemaatilisi teadmisi. Õpilase arvutustel ja mõõtmistel on praktiline tagajärg, vigu (ja nende tagajärgi) märgatakse kohe, analüüs ning paremate lahenduste leidmine on paratamatus.
- **Loodusteaduslik pädevus.** Töötamine erinevate looduslike ja tehismaterjalidega eeldab tutvumist nende materjalide omadustega. Tehnoloogiaõpetuses, käsitöös ja kodunduses puutub õpilane otseselt kokku mitmete keemiliste ja füüsikaliste protsessidega.
- **Sotsiaalne pädevus.** Tehnika ja tehnoloogia arengu tundmine, arengu põhjuste teadvustamine ja edasiste arengusuundade mõistmine aitab kaasa inimühiskonna arengu tunnetamisele. Ühisel töötades õpitakse teisi arvestama, käitumisreegleid järgima ning oma arvamusi kaitsma. Tutvumine eri maade kultuuritraditsioonide ja nende kujunemise põhjustega aitab mõistvalt suhtuda teistesse rahvustesse.
- **Kunstipädevus.** Erinevate esemete disainimine ning valmistamine pakub õpilastele loomingulis e eneseväljenduse võimalusi. Õpitakse hindama uudseid ja isikupäraseid lahendusi ning m ärkama esemete disaini funktsionaalsust ja seoseid kunstiloomingu ning kultuuritaustaga.
- **Tervise ja kehakultuuri pädevus** . Praktilistes ülesannetes kinnistub terviseteadlik käitumine, ergonoomika põhimõtete arvestamine ning tervisliku toitumise ja sportliku eluviisi väärtustamine.

1.3.2 Lõiming läbivate teemadega

Tehnoloogia ainevaldkond seostub kõigi läbivate teemadega.

- **„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“.** Tutvumine tehnoloogia arengu ja inimese rolli muutumisega tööprotsessis aitab tunnetada pideva õppimise vajadust. Oma ideede rakendamiseks tehnoloogiliste võimaluste valimine, töö kavandamine ning üksi ja üheskoos töötamine aitavad arendada ning analüüsida oma töövõimeid.
- **„Keskkond ja jätkusuutlik areng“.** Tähtis on toodet valmistades kasutada säästlikult nii looduslikke kui ka tehismaterjale. Tähelepanu pööratakse keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele ja kujunemisele. Jäätmete sorteerimine ning energia ja ressursside kokkuhoid t undides aitavad kinnistada ökoloogiateadmisi.
- **„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“.** Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiaainete sisuga. Oma ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete põhilisi eesmärke. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult elluviidud projektid, mis annavad õpilastele võimaluse oma võimeid proovida.
- **„Kultuuriline identiteet“.** Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust maailma eri paigus ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas. Õpitakse märkama ja kasutama rahvuslike elemente esemete disainimisel.
- **„Teabekeskond“.** Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide tarvis infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväärsust. Interneti kasutamise võimaldab

kursis olla tehnoloogia uuendustega ning tutvuda disainerite ja käsitöötegijate loominguga terves maailmas.

- „**Tehnoloogia ja innovatsioon**“. Arutletakse intellektuaalomandi kaitse ning arvuti kasutamise võimaluste üle oma tööde kavandamisel ja esitlemisel. Õpitakse oma tööd virtuaalkekkonnas esitlema. Tutvumine arvuti abil juhitavate täisautomaatsete seadmetega ning võimaluse korral ka nendega töötamine aitavad tunnetada tänapäevaseid tehnoloogilisi võimalusi.
- „**Tervis ja ohutus**“. Erinevate tööliikide puhul on vaja tutvuda tööohutusega ning arvestada ohutusnõudeid. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid. Tervisliku toitumise põhitõdede omandamine ning tervislike toitumise praktiline valmistamine loovad aluse terviseteadlikule käitumisele.
- „**Väärtused ja kõlblus**“. Tehnoloogiaainetes kujuneb väärtustav suhtumine töösse ning töö tegijasse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi üksteise arvestamisel, organiseerimisoskuse arendamisel ning võimalike konfliktide lahendamisel. Kodunduse etiketteemade kaudu kujundatakse praktilisi käitumisosi erinevates olukordades, õpitakse mõistma käitumisvalikute põhjusi ja võimalikke tagajärgi.

1.3.3 Ainetevaheline lõimig

Käsitöö ja kodundus on õppeaine, mis lõimib teoreetilised teadmised igapäevaelus vajalike praktiliste oskustega. Käsitöö seos tarbekunstiga loob loomingulise eneseteostuse eeldused. Arutletakse kunsti, käsitöö ja muusika seoste ning käsitöö ja kergetööstuse tähtsuse üle ajaloo ja tänapäeva maailmas. Tutvutakse erinevate materjalide ja nende omadustega ning proovitakse nende kasutamise mitmesuguseid tehnikaid. Õpitakse nägema ja leidma huvitavaid ning uudseid lahendusi esemete ja toodete disainimisel. Oluline osa on säilitada ja arendada rahvuslikke kultuuritraditsioone nii käsitöös kui ka kodunduses. Õpitakse märkama erinevate maade käsitöö- ja toidutraditsioone ning nende seost ajaloo, kliima, usu ja kultuuritavadega. Loomingulistel ja praktilistel tegevustel on ka lõõgastav funktsioon nii õppetöös kui ka tulevases elus.

Kodunduse tundides õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid, tasakaalustatud menüü koostamist ja toiduvalmistamist ning arendatakse majandamisosi; analüüsitakse inimeste tarbimiskäitumist, väärtustatakse keskkonnasäästlikku, oma õigusi ning kohustusi teadvat tarbijat, otsustatakse seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel.

Seega kujundab käsitöö ja kodundus õppeainena õpilases praktilist mõtlemist, loovust, käelise tegevuse arengut ja eneseanalüüsi võimet ning arendab tehnoloogiaalast kirjaoskust. Õppeaine lõimib teadmisi, mis on omandatud teistes õppeainetes.

Konkreetne lõimig õppeainetega on detailsemalt esitatud iga klassi ainekaardis ja tabelis.

1.4 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Käsitöö ja kodunduse õppeainega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest; hindab tööd ja töö tegijaid;
- mõistab tehnoloogia arengut, näeb sellest tulenevaid muutusi töös ning nende mõju keskkonnale;
- kavandab ja teostab oma ideid ning lahendab loovalt endale võetud ülesandeid;
- võrdleb ja kasutab erinevaid materjale;
- teab ohutu töötamise põhimõtteid ning järgib neid;
- töötab meeskonnas ja tajub oma võimeid ühistöös;
- lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest;
- tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana;
- väärtustab ja hoiab rahvuskultuuri ning teadvustab oma kohta mitmekultuurilises maailmas.

1.5 Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesüstemi ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimigut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõeldukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavaid individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja vahendeid;
- laiendatakse õpikeskkonda: muuseumid, näitused, looduskeskkond, arvutiklass, kooliõu, ettevõtted jne;
- kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: loov praktiline tegevus, projektõpe, uuringutööd, katsetused (nt erinevate materjalide ja toiduainete omadused), ürituste ja näituste korraldamine, internetipõhiste keskkondade kasutamine oma ideede ja töö tutvustamiseks ning eksponeerimiseks, mängud, arutelud, diskussioonid, väitlused jne;
- lähtutakse sellest, et käsitöö ja kodundus on praktilise suunitlusega õppeaine: vähemalt 2/3 õppetunnist peab olema praktiline tegevus;
- on rõhk loovusel (disainimine), rahvuslike töötraditsioonide säilitamisel (rahvuslik töö, rahvakunstist pärit motiivide kasutamine toote kaunistamisel jne) ning nüüdisaegsel tehnoloogia abil;

- pööratakse enne uute tehnoloogiate ja seadmete kasutamist tähelepanu ohutusele;
- planeerib õppesisu ajalise jaotumise aineõpetaja. Käsitöös on soovitatav igal õppeaastal valida 2 põhilist tööliiki, millega seostada ainesisesed läbivad teemad (kavandamine, rahvakunst, töö organiseerimine, materjalid);
- projektõppe teemasid valides saab rohkem tähelepanu pöörata paikkonna traditsioonidele, tutvuda erinevate tehnoloogiatega ja neid katsetada, suunata õpilasi iseseisvalt ja koos teistega loovalt probleeme lahendama, looma ning aineüritusi korraldama (projektõppe teemad võivad olla nii kodundusest, käsitööst kui ka tehnoloogiast);
- jaotatakse klass toitu valmistades ja teiste praktiliste ülesannete korraldamiseks väiksemateks rühmadeks (1–5 õpilast);
- leitakse kodunduse teemade juures lõimingu võimalusi nii inimeseõpetuse, bioloogia kui ka keemiaga;
- terviseteadlik käitumine kinnistub tunnis tehtavate praktiliste ülesannete kaudu;
- lähtutakse eesmärgist, et õpilased õpiksid iseseisvalt oma tööd kavandama ja organi seerima, ning välditakse liigset otsest juhendamist.

1.6 Hindamine

Hindamisel lähtutakse igast õpilasest individuaalselt ning arvestatakse iga õpilase võimeid. Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle. Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

- kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsused/valikuid);
- valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust, koostööoskust);
- töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmistamist, esitlemise oskust);
- õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

III kooliastmes keskendutakse rohkem loomingulisele tööle ning töö teadlikule korraldamisele. Õpetuses järgitakse käsitööeseme tootearenduslikku teabe kogumist, idee leidmist, eseme kavandamisest ning töö ajalise ja tehnoloogilise kavandamisest kuni töö teostuse ning esitlemise ni.

Kodundusõppes omandatakse igapäevaeluga toimetuleku teadmisi ja oskusi. Lisaks praktilisele toiduvalmistamisele õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid ning tasakaalustatud menüü koostamist. Õppetöös arendatakse majandamisoskust, hinnatakse keskkonnasäästlikku ning oma õigusi ja kohustusi teadvat tarbijat, analüüsitakse inimeste tarbijakäitumist ning püütakse leida seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel. Õpitakse tegema koduseid majapidamistöid ja nägema iga pereliikme osalemise vajalikkust. Kodundusõppe loob head võimalused rakendada teoreetilistes õppeainetes (nt bioloogias, keemias, matemaatikas) omandatud.

Kodundustunnis toimub õpe meeskonnatöona. See loob sobivad võimalused arendada sotsiaalseid oskusi: heatahtlikku ja arvestavat suhtumist kaaslasesse, organiseerimis- ja meeskonnatöökohaldajateks vajalikke võimeid ja oskusi ning ühise töö analüüsimise ja hindamise oskust.

Tehnoloogiaõpetuses tutvuvad õpilased tehnoloogia võimalustega, õpivad analüüsima tehnoloogilisi lahendusi, kasutama uusi materjale ja tööriistu oma ideede teostamisel ning omandama igapäevaeluks vajalikke oskusi.

Projektitöödega saavad õpilased valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast.

Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

1.8 III kooliaste

1.8.1 Käsitöö ja kodunduse nädalatundide jaotumine III kooliastmes

- 7. klassis 2 tundi nädalas; käsitöö ja kodundus 48 tundi, tehnoloogiaõpetus (vahetus) 8 ja projektitööd 16 tundi.
- 8. klassis 2 tundi nädalas; käsitöö ja kodundus 48, tehnoloogiaõpetus (vahetus) 8 ja projektitööd 16 tundi.
- 9. klassis 1 tundi nädalas; käsitöö ja kodundus 24, tehnoloogiaõpetus (vahetus) 4 ja projektitööd 8 tundi.

1.8.2 III kooliastme õpitulemused

III kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

9. klassi õpilane:

- tunneb rõõmu üksinda ja koos teistega töö tegemisest;
- arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle;
- teostab oma loomingulisi ideid, kasutades selleks sobivaid tehnikaid ja materjale;

- kasutab loovülesannete täitmiseks materjali kogudes nüüdisaegseid teabevahendeid ning ainekirjandust;
- tunneb ja väärtustab rahvaste kultuuripärandit;
- analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasiseks õpinguteks;
- valib tervislikku toitu, koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü ning valmistab erinevaid toite;
- tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana.

1.8.3 Kasutatav õppekirjandus ja muud allikad III kooliastmes

Käsitöö

- Hein, L. Kivilo, A. Linnas, K. Malmstein. Käsitöö. Õpik 7.- 8. klassile. Tln. "Valgus", 1997
- L. Kivilo, E. Pedriks. Õmblusmaterjalid. Tln. "Valgus", 1988
- L. Laanpere, H. Raidla. Tikkimine. Käsiraamat V- IX klassi õpilastele. Tln. "Koolibri", 1993
- Pink. Kudumine. IV- IX klass. Saara Kirjastus 2002
- Pink. Õmblemine IV – IX klassile. Saara Kirjastus 2003
- Pink. Heegeldamine IV – IX klassile. Saara Kirjastus 2004
- Pink. Tikkimine IV – IX klassile. Saara Kirjastus 2005
- Käsitööalbum nr.22, Tln. "Kunst" 1987
- Ajakirjad ja erialased raamatud
- Internetis leiduvad erialased materjalid

Kodundus

- L. Laus, K. Mei, K. Pappel, A. Põdra. Kodundus 7.- 9. klassile. Tln. "Koolibri", 1998
- K. Paas, A. Pink, Kodundus. 7.-9-klass. Saara Kirjastus, 2011
- Taba. Tööõpetus. Korrastustööd. V-IX kl.
- www.ampser.ee
- www.toitumine.ee
- www.tarbijakaitseamet.ee
- Noore tarbija meelespea <http://www.tallinn.ee/tarbija/g7001s50196>
- Säätva ja tervikliku elustiili portaal www.bioneer.ee
- Kodumasinat energiamärgistus <https://www.energia.ee/et/kokkuhoid/energiamargistus>
- Pakenditeatmik (märgistus, mis on pakend):
<http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=1092872/Pakenditeatmik.pdf>
- Millest räägib sulle toidu pakendimärgistus?
http://www.agri.ee/public/juurkataloog/Pollumajandus_ja_toiduturg/2009/Eesti_toit/toidum_rgistus.pdf
- Kvaliteedimärgised <http://www.roheline24.ee/et/tarbimisjuhised/kvaliteedimaergised>
- Toidumärgid <http://www.epkk.ee/toidumargid>
- Õiglane kaubandus <http://www.fairtrade.ee/>
- jm Internetis leiduvad erialased materjalid

1.8.4 Õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

Käsitöö ainekava 7. klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest töödest
1. Disain ja kavandamine	Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses. Moe, isikupära ja proportsiooni põhimõtete arvestamine rõivast kavandades. Sobivate lisandite valik stiili kujundades. Ideekavand ja selle vormistamine. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitööeset kavandades.	<ul style="list-style-type: none"> - valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja oma figuurist; - märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis; - kavandab isikupäraseid esemeid. 	Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Võõrkeeled – võõrkeelsete käsitöö ja moeajakirjade kasutamine Kunstiõpetus – proportsiooniõpetus, kompositsiooniõpetus, kavandamine	<ul style="list-style-type: none"> - Praktiliste tööde kavandamine. - Endale sobiva rõivakomplekti kavandamine kasutades etnograafilisi ornamente.
2. Rahvakunst	Mitmekultuuriline keskkond. Kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstis. Rahvarõivad. Eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid; - kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid; - näeb kultuuripärandit kui väärtust. 	Matemaatika – jaguvustunnused (2-, 3-, 5-, 9- ja 10-ga).	<ul style="list-style-type: none"> - Etnograafiliste ornamentide kasutamine kaasaegne rõivakomplekti kavandamisel.
3. Töö organiseerimine	Nüüdisaegsed tehnoloogilised võimalused ning uued võtted rõivaste ja tarbeesemete valmistamisel. Käsitöö väärtustamine tarbekunsti osana või isikupärase eneseväljendusena. Töövahendite ja tehnoloogia valik sõltuvalt materjalist ja	<ul style="list-style-type: none"> - otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist; - esitleb või eksponeerib oma tööd; - täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt; 	Kunstiõpetus -tarbekunst	<ul style="list-style-type: none"> - tööülesannete jaotamine kooli käsitöönäituse kujundamisel, - oma klassi tööde eksponeerimine, fotografeerimine, slaidiesitluse koostamine

	valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Iseseisvalt tööjuhendi järgi töötamine. Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine. Töö esitlemine ja eksponeerimine. Virtuaalkeskonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks.			virtuaalkeskonnas eksponeerimiseks.
4. Materjalid	Tekstiilkiudained. Keemilised kiud. Tehiskiudude saamine ning omadused. Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine.	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab tehiskiudude kiudainete põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist; - võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele; - kombineerib oma töös erinevaid materjale. 	Loodusõpetus – Ained ja segud. Ainete omadused. Soojusjuhtivus. Soojusülekanne looduses ja inimtegevuses.	<ul style="list-style-type: none"> - Plakati koostamine tehiskiudude saamisest ja omadustest, materjali näidiste leidmine ja lisamine. - Ideede leidmine materjalide kombineerimiseks.
5. Tööriigid	Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Tutvumine erinevate tikanditega. Rahvuslik tikand. Pilutikand. Tikand loominguulise väljendusvahendina .	<ul style="list-style-type: none"> - valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - kasutab tekstiileset kaunistades erinevaid pilutikandeid; 	Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine Loodusõpetus – Ained ja segud. Ainete omadused. Soojusjuhtivus. Soojusülekanne Kunst – Eksperimenteerimine vormide ja reeglitega.	Tikkimine: pilutikandi kasutamine erinevatel esemetel Tikkimine ja heegeldamine: Heegelpitsiga eseme kaunistamine pilutikandiga.

<p>Õmblemine. Kanga kuumniiske töötlemine. Rõivaeseme õmblemine. Mõõtude võtmine, rõiva suurusnumbri määramine, lõikelehe kasutamine ja lõigete paigutamine riidele. Valitud rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine. Eseme õmblemise tehnoloogilise järjekorra määramine. Õmblustöö viimistlemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - võtab lõikelehelt lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme; 	<p>Õmblemine: Trikotaažpluus, lihtsalõikeline pluus, suvekleit</p>
<p>Kudumine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste kahandamine ja kasvatamine. Ringselt kudumine. (Kirjamine.) Kudumine skeemi järgi. Silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine. Kirikinda kudumine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koob kirjalist pinda ning oskab kududa skeemi järgi; koob ringselt; - leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid. 	<p>Kudumine: Kirikinda kudumine; kirjatud looma kudumine;</p>
<p>Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Äärepitsi heegeldamine. Tutvumine heegeltehnika loominguliste võimalustega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; 	<p>Heegeldamine: Äärepitsi kasutamine esemel nii rõivastuses kui kodukujunduses. Heegeläärisega helkur. Heegeläärise kavandamine tänapäeva rõivastele (kavand kataloogi rõivastest)</p>

Kodunduse ainekava 7. klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest ülesannetest
1. Toit ja toitumine	Makro- ja mikrotoitained, nende vajalikkus ning allikad. Lisained toiduainetes. Toiduainete toitainelise koostise hinnang. Mitmekülgse ja tasakaalustatud päevamenüü koostamine lähtuvalt toitumissoovitustest. Internetipõhised tervisliku toitumise keskkonnad. Toitumisteave meedias – analüüs ja hinnangud. Toiduainete muutused kuumtöötlemisel, toitainete kadu.	<ul style="list-style-type: none"> - teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele ning põhiliste makro- ja mikrotoitainete vajalikkust ja allikaid; - analüüsib toiduainete toiteväärtust, hindab nende kvaliteeti - analüüsib menüü tervislikkust ning koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü; - teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada; 	Loodusõpetus- toiduainete keemia. Mikro- ja makroorganismid toidus ja looduses.	<ul style="list-style-type: none"> - Stendi koostamine: Makro- ja mikrotoitained, nende vajalikkus ning allikad (võib siduda projektõppega) - Päevamenüü toitainelise sisalduse arvutamine kasutades internetipõhiseid keskkondi. - Praktiline ülesanne: lisainete sisaldus lemmiktoiduaines
2. Töö organiseerimine	Meeskonna juhtimine. Kalkulatsioon praktilisteks toiduvalmistamistundideks, praktilise töö organiseerimine, tulemuse analüüsimine.	<ul style="list-style-type: none"> - arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid; - kalkuleerib toidu maksumust; 		<ul style="list-style-type: none"> - Kalkulatsioon praktilisteks toiduvalmistamistundideks - Rühmasisese töö organiseerimine õppekõrgis
3. Toidu valmistamine	Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine. Supid. Vormiroad ja vokitoidud. Kuumtöödeldud järelroad.	<ul style="list-style-type: none"> - teab toiduainete kuumtöötlemise viise; - tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi; - valmistab retsepti 	Loodusõpetus: soojusülekanne, soola saamine, ainete lahustumine, mõõtmine. Põhjendab energiasäästu vajadust ning toob näiteid	<ul style="list-style-type: none"> - Köögiseadmete kasutamine ja hooldus. - Rühmatööna suppide, vormiroogade, vokitoidude ja

		kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi;	soojuskaotuse vähendamise võimaluste kohta; Põhimõisted: sulamine, tahkumine, sulamistemperatuur, aurumine, keemine, keemistemperatuur	järeloogade valmistamine.
4. Etikett	Koosviibimiste korraldamine. Kutsed ja kingitused. Ideede ja võimaluste leidmine erinevate peolaudade kujundamiseks. Rõivastus ja käitumine vastuvõttudel, kodus peolauas, kohvikus ning restoranis.	<ul style="list-style-type: none"> - kujundab ja katab lähtuvalt ürituse menüüst ja sisust laua; - kujundab kutse ja leiab loomingulisi võimalusi kingituse pakkimiseks; - rõivastub ja käitub ürituse iseloomu kohaselt; - mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel. 	Kunstiõpetus -kompositsioon, värvide koosmõju, proportsioonid Inimeseõpetus -sotsiaalne suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> - Kaardid, kutsed. - Kinkepakiid.
5. Kodu korrashoid	Toataimede hooldamine. Kodumasinad.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb erinevaid kodumasinaid, oskab võrrelda nende erinevaid parameetreid ja käsitseda neid kasutusjuhendi järgi; 	Kunstiõpetus -sisekujundus, värvusõpetus	<ul style="list-style-type: none"> - Käsitööklassi toataimede ümberistutamine ja hooldamine.
6. Tarbija-kasvatus	Tarbija õigused ja kohustused. Märgistused toodetel. Ostuotsustuste mõjutamine, reklaami mõju.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb tarbija õigusi ning kohustusi; - analüüsib reklaamide mõju ostmisele; 	Kunstiõpetus - reklaam kujundus, värvide mõju Matemaatika -majandamine	<ul style="list-style-type: none"> - Tarbijaõiguste probleemülesannete lahendamine. - Ühe valitud reklaami mõju analüüs inimesele.

Projektõpe 7. klass

Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt temaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest töödest
Projektõpe	Projektitöö valik, kavandamine, teostamine ning esitlemine.	<ul style="list-style-type: none">- teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena;- osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides;- leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid;- suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste töölaseid arvamusi;- kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust;- väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu	Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine Võõrkeeled – võõrkeelsete käsitöö ja moeajakirjade kasutamine Arvutiõpetus - ideede leidmine internetist, käsitööportaalidega tutvumine.	<ul style="list-style-type: none">- Jõululaadal osalemine omavalmistatud toodetega.- Stendi koostamine: Makro- ja mikrotoitained, nende vajalikkus ning allikad.- Stendi koostamine: tarbijakaitse, nt reklaami mõju inimesele

Käsitöö ainekava 8. klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest töödest
1. Disain ja kavandamine	Tekstiilid rõivastuses. Ornamentika alused. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitöös kavandades. Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates.	<ul style="list-style-type: none"> - valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja oma figuurist; - märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis; - kavandab isikupäraseid esemeid. 	<p>Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine.</p> <p>Võõrkeeled – võõrkeelsete käsitöö ja moeajakirjade kasutamine</p> <p>Arvutiõpetus - ideede leidmine internetist, käsitööportaalidega tutvumine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Praktiliste tööde kavandamine
2. Rahvakunst	Kultuuridevahelised seosed, erinevused ja sarnasused. Mitmekultuuriline keskkond. Sümbolid ja märgid rahvakunsti. Eesti etnograafilise ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid; - kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid; - näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust. 	<p>Matemaatika – jaguvustunnused (2-, 3-, 5-, 9- ja 10-ga).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Etnograafiliste ornamentide kasutamine kaasaegne rõivakomplekti kavandamisel.
3. Töö organiseerimine	Nüüdisaegsed tehnoloogilised võimalused ning uued võtted rõivaste ja tarbeesemete valmistamisel. Käsitöö väärtustamine tarbekunsti osana või isikupärase eneseväljendusena. Töövahendite ja tehnoloogia valik sõltuvalt materjalist ja valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle ühiskonna arengus; - otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist; - esitleb või eksponeerib oma tööd; - täidab iseseisvalt ja koos teistega endale 	<p>Kunstiõpetus-tarbekunst</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tööülesannete jaotamine kooli käsitöönäituse kujundamisel, - oma klassi tööde eksponeerimine, fotografeerimine, slaidiesitluse koostamine virtuaalkeskkonnas eksponeerimiseks.

	töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Iseseisvalt tööjuhendi järgi töötamine. Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine. Töö esitlemine ja eksponeerimine. Näituse kujundamine ning virtuaalkeskonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks.	võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt; - analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks ja hobideks.		
4. Materjalid	Tekstiilkiudained. Sünteetiliste kiudude saamine ning omadused. Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine.	- kirjeldab sünteetiliste kiudude põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist; - võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele; - kombineerib oma töös erinevaid materjale.	Loodusõpetus – Ained ja segud. Ainete omadused. Soojusjuhtivus. Soojusülekanne looduses ja inimtegevuses	- Plakati koostamine sünteetiliste kiudude saamisest ja omadustest, materjalinäidiste leidmine ja lisamine. - Ideede leidmine materjalide kombineerimiseks.
6. Tööriigid	Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Tutvumine erinevate tikanditega. Sümbolid ja märgid. Rahvuslik lilltikand. Tikand loomingulise väljendusvahendina .	- valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - kasutab tekstiileset kaunistades erinevaid rahvuslikke tikandimotiive;	Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine Kunst – Eksperimenteerimine vormide ja reeglitega.	Tikkimine: rahvuslik lilltikand eseme kaunistusena

<p>Õmblemine. Kanga kuumniiske töötlemine. Rõivaeseme õmblemine. Mõõtude võtmine, rõiva suurusnumbri määramine, lõikelehe kasutamine ja lõigete paigutamine riidele. Valitud rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine. Eseme õmblemise tehnoloogilise järjekorra määramine. Õmblustöö viimistlemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - võtab lõikelehelt lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme; 	<p>Õmblemine: lihtsalõikeline seelik või püksid</p>
<p>Kudumine. Silmuste kahandamine ja kasvatamine. Ringselt kudumine. Erinevate koekirjade kudumine skeemi järgi. Koemustrid. Silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine. Koekirjaliste sokkide või põlvikute kudumine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koob kirjalist pinda ning oskab kududa skeemi järgi; koob ringselt; - leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud töövõtteid; 	<p>Kudumine: Kirjamise ja erinevate koekirjade kasutamine sokkide/põlvikute kudumisel. Koekirjaline kaelussall, vest vm ese.</p>
<p>Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Edasi-tagasi heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Fileeheegeldus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid. 	<p>Heegeldamine: fileeheegelduses ese – kott, linik, pits, rõivadetail vm</p>

Kodunduse ainekava 8. klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest ülesannetest
<p>1. Toit ja toitumine</p>	<p>Toiduallergia ja toidutalumatus. Taimetoitluse ja dieetide mõju organismile. Toitumishäired. Toiduainete muutused kuumtöötlemisel, toitainete kadu. Mikroorganismid toidus. Toiduainete riknemise põhjused. Hügieeninõuded toiduainete säilitamise korral. Toidu kaudu levivad haigused. Toiduainete säilitamine ja konservimine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele ning põhiliste makro- ja mikrotoitainete vajalikkust ja allikaid; - analüüsib toiduainete toiteväärtust, hindab nende kvaliteeti, tunneb toidu erinevaid säilitusviise ning riknemisega seotud riskitegureid; - teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada; 	<p>Loodusõpetus- toiduainete keemia. Mikro- ja makroorganismid toidus ja looduses.</p>	<p>Stendi koostamine rühmatöona:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toiduallergia ja toidutalumatus. - Taimetoitluse ja dieetid. - Toitumishäired <p>Praktiline ülesanne: valitud aedvilja konserveerimine</p>
<p>2. Töö organiseerimine</p>	<p>Meeskonna juhtimine. Suurema projekti korraldamine alates menüü koostamisest, kalkulatsioonist ja praktilise töö organiseerimisest kuni tulemuse analüüsimiseni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid; - kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid; - kalkuleerib toidu maksumust; 		<ul style="list-style-type: none"> - Kalkulatsioon oskusainete nädalaks - Rühmasisese töö organiseerimine õppekõrgis, oskusainete nädala ettevalmistamisel jne.

3. Toidu valmistamine	Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine. Liha jaotustükid ja lihatoitud. Kalaroad. Soojad kastmed. Kergitusained ja tainatooted. Kuumtöödeldud järelroad.	<ul style="list-style-type: none"> - teab toiduainete kuumtöötlemise viise; - tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi; - valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi; - küpsetab tainatooted ja võrdleb erinevaid kergitusaineid. 	Loodusõpetus: soojusülekanne, soola saamine, ainete lahustumine, mõõtmine. Põhjendab energiasäästu vajadust ning toob näiteid soojuskao vähendamise võimaluste kohta; Põhimõisted: sulamine, tahkumine, sulamistemperatuur, aurumine, keemine, keemistemperatuur Matemaatika: protsentülesannete lahendamine	<ul style="list-style-type: none"> - Köögiseadmete kasutamine ja hooldus. - Rühmatööna lihatoitude, kalatoitude, kastmete ja küpsetiste, valmistamine.
4. Etikett	Koosviibimiste korraldamine. Ideede ja võimaluste leidmine erinevate peolaudade kujundamiseks. Peolaua menüü koostamine. Rõivastus ja käitumine vastuvõttudel, koduses peolauas, kohvikus ning restoranis.	<ul style="list-style-type: none"> - koostab lähtuvalt ürituse sisust menüü ning kujundab ja katab laua; - kujundab kutse ja leiab loominguviisi võimalusi kingituse pakkimiseks; - rõivastub ja käitub ürituse iseloomu kohaselt; - mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel. 	Kunstiõpetus- kompositsioon, värvide koosmõju, proportsioonid Inimeseõpetus- sotsiaalne suhtlemine	<ul style="list-style-type: none"> - Valitud ürituse menüü koostamine, lauakatte valik, rõivastuse valik, käitumisreeglid jne – võimalik siduda projektõppega.
5. Kodu korrashoid	Kodumasinad. Olmekeemia. Puhastusvahendid, nende omadused ja ohutus. Suurpuhastus.	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb erinevaid kodumasinaid, oskab võrrelda nende erinevaid parameetreid ja käsitseda - neid kasutusjuhendi järgi; 	Loodusõpetus- keemilised ühendid ja vahendid Kunstiõpetus- sisekujundus, värvusõpetus	<ul style="list-style-type: none"> - Õppekõogi suurpuhastus.

		<ul style="list-style-type: none"> - tunneb põhilisi korrastustöid ja -tehnikaid ning oskab materjali omaduste ja määrdumise - järgi leida sobiva puhastusvahendi ning -viisi; - teab puhastusainete pH-taseme ja otstarbe seoseid. 		
6. Tarbija- kasvatus	<p>Teadlik ja säästlik majandamine. Leibkonna eelarve, tulude ja kulude tasakaal. Laenud. Kokkuhoiuvõimalused ja kulude analüüs. Kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oskab koostada leibkonna eelarvet; - planeerib majanduskulusid eelarve järgi. 	Matemaatika- eelarve, laenud, bilanss	<ul style="list-style-type: none"> - Kokkuhoiuvõimaluste ja kulude analüüs etteantud eelarve põhjal.

Projektõpe 8. klass

Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekoolliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest töödest
Projektõpe	Projektitöö valik, kavandamine, teostamine ning esitlemine.	<ul style="list-style-type: none"> - teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena; - osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; - leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid; - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi; - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; - väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu 	<p>Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine</p> <p>Võõrkeeled – võõrkeelsete käsitöö ja moeajakirjade kasutamine</p> <p>Arvutiõpetus - ideede leidmine internetist, käsitööportaalidega tutvumine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jõululaadal osalemine omavalmistatud toodetega. - Valitud ürituse menüü koostamine, lauakatte valik, rõivastuse valik, käitumisreeglid jne. - Stendi koostamine rühmatööna: Toiduallergia ja toidutalumatus. Taimetoitluse ja dieedid. Toitumishäired

Käsitöö ainekava 9. klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest töödest
1. Disain ja kavandamine	Tekstiilid rõivastuses ja sisekujunduses. Rõivastus kui ajastu vaimu peegeldaja – sotsiaalsed märksüsteemid. Ideekavand ja selle vormistamine. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitööeset kavandades. Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates.	<ul style="list-style-type: none"> - valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja oma figuurist; - märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis; - kavandab isikupäraseid esemeid. 	Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Võõrkeeled – võõrkeelsete käsitöö ja moeajakirjade kasutamine Arvutiõpetus - ideede leidmine internetist, käsitööportaalidega tutvumine.	<ul style="list-style-type: none"> - Praktiliste tööde kavandamine. - Sisekujundus-elementide kavandamine kasutades etnograafilisi ornamente.
2. Rahvakunst	Kultuuridevahelised seosed, erinevused ja sarnasused. Mitmekultuuriline keskkond. Teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooniallikana.	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid; - näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust. 	Matemaatika – jaguvustunnused (2-, 3-, 5-, 9- ja 10-ga).	<ul style="list-style-type: none"> - Teiste rahvaste etnograafiliste ornamentide kasutamine kaasaegse rõivakomplekti kavandamisel, sisekujunduses (kavand või plakat)
3. Töö organiseerimine	Nüüdisaegsed tehnoloogilised võimalused ning uudsed võtted rõivaste ja tarbeesemete valmistamisel. Käsitöö väärtustamine tarbekunsti osana või isikupärase eneseväljendusena. Töövahendite ja tehnoloogia valik sõltuvalt materjalist ja	<ol style="list-style-type: none"> 1) arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle ühiskonna arengus; 2) otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist; 3) esitleb või eksponeerib oma tööd; 4) täidab iseseisvalt ja 	Kunstiõpetus -tarbekunst	<ul style="list-style-type: none"> - tööülesannete jaotamine kooli käsitöönäituse kujundamisel, - oma klassi tööde eksponeerimine, fotografeerimine, slaidiesitluse koostamine

	valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Iseseisvalt tööjuhendi järgi töötamine. Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine. Töö esitlemine ja eksponeerimine. Näituse kujundamine ning virtuaalkeskonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks.	koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt; 5) analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks ja hobideks.		virtuaalkeskonnas eksponeerimiseks. - õmblusmasinate puhastamine ja hooldamine
4. Materjalid	Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine.	- võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele; - kombineerib oma töös erinevaid materjale.	Loodusõpetus – Ained ja segud. Ainete omadused. Soojusjuhtivus. Soojusülekanne looduses ja inimtegevuses	- Ideede leidmine materjalide kombineerimiseks. - Materjalikogu koostamine uudsetest käsitöömaterjalidest
5. Tööriigid	Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Tutvumine erinevate tikanditega, eri rahvaste tikanditega. (Valgetikand. Rišeljöötikand) Sümbolid ja märgid. Tikand loomingulise väljendusvahendina .	- valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - kasutab tekstiileset kaunistades erinevaid rahvuslikke tikandimotiive;	Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine Kunst – Eksperimenteerimine vormide ja reeglitega.	Tikkimine ja õmblemine: eri trahvaste tikandi kasutamine iseõmmeldud rõival või sisustuselemendil.

<p>Õmblemine. Kanga kuumniiske töötlemine. Rõivaeseme õmblemine. Mõõtude võtmine, rõiva suurusnumbri määramine, lõikelehe kasutamine ja lõigete paigutamine riidele. Valitud rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine. Eseme õmblemise tehnoloogilise järjekorra määramine. Õmblustöö viimistlemine. „Loovõmblemine“</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - võtab lõikelehelt lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme; 	
<p>Kudumine. Silmuste kahandamine ja kasvatamine. Ringselt kudumine. Pitsilised koekirjad. Ringselt kootud pits. Koekirjade kudumine skeemi järgi. Silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koob pitsilist pinda ning oskab kududa skeemi järgi; koob ringselt pitskudet; - leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud töövõtteid; 	<p>Kudumine: Ringselt kootud pitslinik</p>
<p>Heegeldamine. Tutvumine heegeltehnika loominguliste võimalustega. Erinevad heegeltehnikad: tuniis, hargipits, brügge pits, vabaheegeldus jne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid. 	<p>Heegeldamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vabalt valitud heegeltehnikas ese või mitme heegeltehnika kombineerimine esemel. - Valitud heegeltehnikas detaili lisamine rõivale.

Kodunduse ainekava 9. klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest ülesannetest
1. Toit ja toitumine	Eestlaste toit läbi aegade. Eri rahvaste toitumistraditsioonid ja toiduvalikut mõjutavad tegurid (asukoht, usk jm).	- võrdleb erinevate maade rahvustoite ja teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid.	Loodusõpetus- toiduainete keemia. Mikro- ja makroorganismid toidus ja looduses.	Stendi ja esitluse koostamine eestlaste toitumistraditsioonidest.
2. Töö organiseerimine	Meeskonna juhtimine. Suurema projekti korraldamine alates menüü koostamisest, kalkulatsioonist ja praktilise töö organiseerimisest kuni tulemuse analüüsimiseni. Toiduga seonduvad ametid.	- arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid; - kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid; - kalkuleerib toidu maksumust; - hindab enda huve ja sobivust toiduga seotud elukutseteks või hobideks.	Karjääriõpetus	Tutvustava esitluse või voldiku koostamine koolidest, kus õpetatakse õpilasele meeldivaid toiduga seonduvaid ametid.
3. Toidu valmistamine Teemat käsitletakse, kui leitakse võimalus teha paaristunnina praktilist toiduvalmistamistundi.	Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine. Rahvustoidud.	- teab toiduainete kuumtöötlemise viise; - tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi; - valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi;	Loodusõpetus: soojusülekanne, soola saamine, ainete lahustumine, mõõtmine. Põhjendab energiasäästu vajadust ning toob näiteid soojuskao vähendamise võimaluste kohta;	Rühmatööna rahvustoitide stendi koostamine. Praktiline ülesanne: valmistada ja serveerida üks roog valitud rahvusköögist.

			Põhimõisted: sulamine, tahkumine, sulamistemperatuur, aurumine, keemine, keemistemperatuur Matemaatika: protsentülesannete lahendamine	
4. Etikett	Koosviibimiste korraldamine. Peolaua menüü koostamine. Rõivastus ja käitumine vastuvõttudel, koduses peolauas, kohvikus ning restoranis.	<ul style="list-style-type: none"> - koostab lähtuvalt ürituse sisust menüü ning kujundab ja katab laua; - rõivastub ja käitub ürituse iseloomu kohaselt; - mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel. 	Kunstiõpetus- kompositsioon, värvide koosmõju, proportsioonid Inimeseõpetus- sotsiaalne suhtlemine	Valitud ürituse menüü koostamine, lauakatte valik, rõivastuse valik, käitumisreeglid jne– võimalik siduda projektõppega.
5. Kodu korrashoid	Erinevad stiilid sisekujunduses.	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb ja leiab seoseid kodu sisekujunduse ning seal elavate inimeste vahel; 	Kunstiõpetus- sisekujundus, värvusõpetus	<ul style="list-style-type: none"> - Ajakirjandusest endale meeldiva sisekujundusega ruumi leidmine, selle analüüs ja meeldimise põhjendus. - Sisekujundusplakati loomine kataloogide baasil. Töö võib koostada ka elektrooniliste vahenditega.

6. Tarbija- kasvatus	Leibkonna eelarve, tulude ja kulude tasakaal. Laenud. Kokkuhoiuvõimalused ja kulude analüüs. Kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm).	- oskab koostada leibkonna eelarvet; - planeerib majanduskulusid eelarve järgi.	Kunstiõpetus - reklaam kujundus, värvide mõju Matemaatika - eelarve, laenud, bilanss	Erinevaid tekstülasandeid eelarve koostamisest, kulude planeerimisest.
---------------------------------	--	--	---	--

Projektõpe 9. klass

Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest töödest
Projektõpe	Projektitöö valik, kavandamine, teostamine ning esitlemine.	- teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena; - osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; - leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid; - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste töölaseid arvamusi; - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; - väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu	Eesti keel – Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri). Nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine Võõrkeeled – võõrkeelsete käsitöö ja moeajakirjade kasutamine Arvutiõpetus - ideede leidmine internetist, käsitööportaalidega tutvumine.	- Jõululaadal osalemine omavalmistatud toodetega. - õpilaste tööde eksponeerimine, fotografeerimine, slaidiesitluse koostamine virtuaalkeskonnas eksponeerimiseks (näiteks oskusainete nädala raames kooli telerist näitamiseks).

Tehnoloogiaõpetus III kooliastmes

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näited praktilistest töödest
Tehnoloogia-õpetus	<p>Tehnoloogia analüüsimine: positiivsed ja negatiivsed mõjud. Eetilised tõekspidamised tehnoloogia rakendamisel. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia. Materjalide ja nende töötlemise teabe hankimine kirjandusest ja internetist. Töömaailm. Leiutamine ja uuenduslikkus, probleemsete ülesannete lahendamine. Võimaluse korral toodete disainimine arvutiga. Käsi- ja elektrilised tööriistad. Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks. Kodused korrastus- ja remonditööd. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - väärtustab tehnoloogia eetilisust ning tarbib ressursse keskkonda säästvalt ja jätkusuutlikult; - kasutab ülesannet lahendades ainekirjandust ja teabeallikaid; - valib toote valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ning töötlemisviise; - õpib leidma tehnilise lahenduse kodustele korrastus- ja remonditöödele; - teab töömaailma tänapäevaseid toimimise viise; - valmistab omanäolisi tooteid, kasutades erinevaid 	<p>Eesti keel – eesmärgistatud kuulamine, kuuldu põhjal tegutsemine. Tööjuhendi lugemine. Joonis jm visualiseerivad vahendid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine</p> <p>Kunstiõpetus - Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks</p> <p>Matemaatika – mõisted horisontaalne, vertikaalne, mõõtmise ja arvutamine.</p>	<p>Tehnoloogiaõpetuses tehtavad tööd valib tehnoloogiaõpetaja.</p>

		<p>töötlemisvõimalusi;</p> <ul style="list-style-type: none">- esitleb ja analüüsib tehtud tööd;- teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid.		
--	--	---	--	--